INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W OPOLU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

URATOWAĆ „ZŁOTE BAGNA”

„Złote Bagna” – to utworzony w 2001 r. na terenie gminy Tułowice rezerwat przyrody, którego celem ochrony jest ekosystem torfowiska.

Torfowisko – co to takiego?

Torfowisko (nazywane dawniej mokradłem, bagnem, trzęsawiskiem czy topieliskiem) to obszar stale podmokły, o podłożu trudno przepuszczalnym, porośnięty przez roślinność bagienną. Torfowiska tworzą jedne z ostatnich naturalnych krajobrazów w naszym kraju.

Torfowisko w Złotych Bagnach

Dlaczego warto chronić torfowiska?

Jedną z głównych przyczyn zainteresowania obszarami torfowiskowymi jest ich bogactwo przyrodnicze – torfowiska umożliwiają bytowanie wielu zagrożonym i objętym prawną ochroną gatunkom. Spośród roślin, jakie możemy tutaj spotkać, wymienić warto owadożerną rosiczkę okrągłolistną, stosowane dawniej w walce z molami bagno zwyczajne czy żurawinę błotną, której owoce znane są z pewnością smakoszom konfitur. Do innych cennych gatunków występujących tu roślin należą: wełnianka pochwowata, przygiełka biała, turzyca bagienna, turzyca nitkowata, wełnianeczka alpejska oraz wiele gatunków rzadko spotykanych mchów z rodzaju torfowiec. Ekosystemy torfowiskowe to również miejsce życia licznych gatunków zwierząt, m.in. żurawia, który wykorzystuje te trudne do przebycia tereny jako miejsce gniazdowania i wychowu młodych.

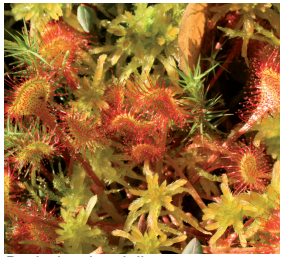

Rosiczka okrągłolistna

Mech torfowiec

Gdzie i jak chronimy torfowiska?

Z uwagi na przeprowadzane w ubiegłym wieku na szeroką skalę zabiegi melioracyjne dobrze zachowane torfowiska należą obecnie do rzadkości. W województwie opolskim najcenniejsze płaty objęte zostały ochroną prawną w formie rezerwatów przyrody („Złote Bagna”, „Prądy”, „Kamieniec” i „Smolnik”); są też przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bory Niemodlińskie. Dobrze zachowane torfowiska nie wymagają zwykle szczególnych zabiegów ochronnych – zdarza się jednak, że ekosystem torfowiska wymaga ingerencji człowieka.

Ochrona czynna w „Złotych Bagnach”

Takim obszarem jest rezerwat „Złote Bagna”, gdzie obserwuje się ekspansję tawuły kutnerowatej – obcego gatunku inwazyjnego. Rozprzestrzeniająca się tawuła stopniowo niszczy naturalne ekosystemy torfowiskowe, co w konsekwencji może doprowadzić do ich zagłady. Pragnąc zachować walory przyrodnicze tego terenu, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu przystąpiła do realizacji projektu pn. *„Ochrona najcenniejszych muraw, torfowisk i zimowisk nietoperzy w opolskich obszarach Natura 2000”*, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Jednym z elementów projektu są zabiegi zmierzające do wyeliminowania tawuły z granic rezerwatu. Zabiegi polegają na usuwaniu zarośli tawuły ręcznie lub za pomocą szpadli; pozyskana biomasa pozostawiana jest na obszarze torfowiska do samoistnego rozkładu. Pierwszy tego typu zabieg wykonano w roku bieżącym, kolejny planowany jest na 2014 r.

Tawuła kutnerowata

Pierwsze efekty

Wykonane dotychczas zabiegi przyniosły rezultaty. Biorąc jednak pod uwagę zdolności regeneracyjne tawuły kutnerowatej, jak również łatwość, z jaką zajmuje kolejne połacie terenu, liczyć należy się z tym, iż walka z tym ekspansywnym gatunkiem dopiero się rozpoczęła. W kolejnych latach koniecznym będzie monitorowanie efektów przeprowadzonych zabiegów; nie wyklucza się konieczności ich kontynuacji. Okazać się może, że żmudne i pracochłonne zabiegi trzeba będzie powtarzać – stanowią bowiem jedyną szansę zachowania różnorodności biologicznej w „Złotych Bagnach”.

Czy wiesz, że ……?

W XIX wieku na terenie obecnego rezerwatu przyrody „Złote Bagna” eksploatowano torf, czego pozostałością jest system rowów i grobli w jego południowej części. Obszar ten nazywano „Das Goldmoor”, stąd też wywodzi się nazwa rezerwatu.

Przesuszone torfowiska stają się bardziej narażone na pożary, które na tych siedliskach są szczególnie niebezpieczne z uwagi na wyjątkową trudność w ich ugaszeniu. Torf pali się czasem nawet do kilkunastu metrów w głąb profilu glebowego, a proces ten trwać może latami.